

KNF

CEDUR
Centrum Edukacji dla
Uczestników Rynku

Paweł Jaroszewicz
Departament Spraw Karnych
Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
22 stycznia 2024 roku

Bezpieczny senior - jak nie dać się oszukać w Internecie (część 2)

Materiały szkoleniowe przygotowane zostały w ramach projektu Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR. Autorskie prawa majątkowe do prezentowanych oraz przekazywanych materiałów są własnością Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF). Rozpowszechnianie, kopiowanie, utrwalanie, publiczne wykorzystywanie całości lub części dozwolone jest jedynie w celach niekomercyjnych, nieodpłatnie, za zgodą UKNF, pod warunkiem podania informacji o pochodzeniu materiałów. Stan prawny informacji zawartych w materiałach jest aktualny na dzień wygłoszenia prezentacji. Materiały przeznaczone są wyłącznie dla odbiorców określonych w programie seminarium, dostępnym na stronie www.knf.gov.pl. Prezentowane treści mają wyłącznie charakter ogólny i informacyjny, i nie stanowią ani porady prawnej, ani inwestycyjnej. UKNF nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek decyzje podjęte przez odbiorców prezentacji w sprawach ich dotyczących lub za decyzje inwestycyjne podejmowane na rynku finansowym, w oparciu o informacje przekazane w prezentacji, ponieważ decyzje te powinny być każdorazowo przeanalizowane w ramach konkretnego stanu faktycznego, który w zależności od okoliczności, podmiotu, który decyzje podejmuje, potrzeb, założonych celów oraz posiadanych środków będzie uzasadniał zastosowanie adekwatnych działań, w tym przyjęcie konkretnego ryzyka, w celu osiągnięcia oczekiwanych skutków, które decyzja ma wywołać. W indywidualnych przypadkach należy skontaktować się z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego.

Plan spotkania

- Najczęstsze przestępstwa finansowe**
- Metody weryfikacji podmiotów oferujących produkty lub usługi finansowe**
- Organy i instytucje powołane do pomocy uczestnikom rynku**

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Źródło: Adobe Stock

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Piramida finansowa (schemat Ponziego)

Struktura finansowa, w której zysk konkretnego uczestnika jest uzależniony od wpłat późniejszych uczestników, stojących niejako niżej w tej strukturze.

Struktura, w której zysk jest wypłacany z wpłat kapitału uczestników. Zazwyczaj środki nie są w żaden sposób inwestowane. Inwestycja (często fikcyjna) ma na celu uwiarygodnienie działań przestępcy.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Scam nigeryjski

Oszustwo polegające na obietnicy wypłaty znacznej sumy pieniędzy (np. uzyskaniu udziału w nagrodzie loteryjnej, podzieleniu się majątkiem pochodzącym ze spadku) w zamian za pomoc w postaci relatywnie niskiej wpłaty tytułem np. opłaty skarbowej, podatków, opłaty administracyjnej, zwolnienia blokady bankowej itp.

Nazwa wiąże się z okolicznością, że takie oferty kierowane są rzekomo z odległych krajów i uwiarygadniane są fałszywymi dokumentami trudnymi do zweryfikowania.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Zawłaszczenie środków tytułem prowizji, opłat

Oszustwo związane jest z obietnicą pomocy w pozyskaniu pożyczki, kredytu itp. w zamian za dokonanie opłaty np. prowizji, kosztów, opłat wstępnych – po czym pomoc nie następuje, kontakt jest utrudniony a środki wpłacone nie zostają zwrócone nadawcy.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Zarządzanie środkami finansowymi / portfelem inwestycyjnym bez zezwolenia

Jest to usługa polegająca na podejmowaniu i realizacji decyzji inwestycyjnych na rachunek klienta, w ramach pozostawionych przez klienta do dyspozycji zarządzającego środków pieniężnych lub instrumentów finansowych.

Jest to działalność wymagająca zezwolenia KNF.

Często świadczenie takiej usługi bez zezwolenia związane jest z zawłaszczeniem środków lub budowaniem piramidy finansowej.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Rekomendowanie nabycia akcji

Jest to działalność tzw. doradztwa inwestycyjnego wymagająca zezwolenia KNF.

Analogicznie jak w przypadku zarządzania portfelem często świadczenie takiej usługi bez zezwolenia związane jest z oszustwem (osoba poszkodowana po wpłaceniu środków nie otrzymuje akcji, lub akcje nie mają wartości deklarowanej przez sprawcę).

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Alternatywne inwestycje (np. dzieła sztuki)

Jest to inwestycja o bardzo wysokim ryzyku (ze względu na utrudnioną weryfikację wyceny lub autentyczności dzieła).

Znane są przypadki działań przestępczych związanych np. z proponowaniem zakupu dzieła sztuki (lub ułamkowej części dzieła sztuki – udziału) wraz z usługą przechowania w galerii, skrytce bankowej.

Wpłacone środki osoby poszkodowanej są transferowane na rachunek przestępcy a dzieło sztuki nie trafia do inwestora (o czym zazwyczaj, z uwagi na charakter umowy, inwestor przekonuje się po długim czasie).

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Fikcyjne rachunki inwestycyjne (akcje, opcje, instrumenty rynku forex)

Rodzaj oszustwa polegający na generowaniu fałszywej strony platformy inwestycyjnej wraz z fałszywym kontem inwestycyjnym.

Wpłacone środki są defraudowane, a klient (z uwagi na charakter umowy związany z inwestycjami) po długim czasie dopiero się orientuje o przestępstwie.

Schemat może być wykorzystywany do budowy piramidy finansowej.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Inwestycje w złoto z opcją przechowywania kruszcu

Schemat polega na sprzedaży (fikcyjnej) metali szlachetnych lub kamieni szlachetnych wraz z usługą przechowania w skarbcu lub skrytce bankowej.

Umowy konstruowane są w sposób skłaniający inwestora do rezygnacji z fizycznego odbioru towaru (np. poprzez opłaty za transport, ofertą bezpłatnego przechowywania itp.).

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Oszustwa w celu pozyskania danych osobowych lub danych o rachunku

Polega na oferowaniu bardzo atrakcyjnej rzekomej inwestycji (jakiegokolwiek) w celu skłonienia inwestora do wypełnienia dokumentów / formularzy i podanie danych osobowych i/lub danych rachunku bankowego.

Rzekoma oferta nie jest realizowana a jest składana jedynie w celu pozyskania danych o osobie.

Po ich uzyskaniu kontakt ze sprawcą jest niemożliwy a dane osobowe są wykorzystywane w celu popełnienia innego przestępstwa finansowego, a dane o rachunku do dokonywania łańcucha przelewów w celu dokonania tzw. prania pieniędzy.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Instalacja programu Any Desk (lub innych podobnych np. TeamViewer)

Może być elementem innych oszukańczych schematów lub samodzielnym przestępstwem.

Polega na oferowaniu pomocy „opiekuna klienta” dokonania skomplikowanych technicznych czynności (np. przy okazji oferty założenia rachunku inwestycyjnego).

Pomoc rzekomo dokonywana jest na odległość z centrum obsługi, do czego niezbędna jest instalacja oprogramowania umożliwiającego wgląd i dokonywanie czynności na komputerze klienta. Umożliwienie dostępu do komputera w konsekwencji powoduje niekontrolowaną aktywność sprawcy i przejęcie danych do rachunku bankowego (i np. zaciąganie kredytów, dokonywanie przelewów zgromadzonych środków finansowych).

Jest to schemat bardzo często wykorzystywany w ostatnim czasie.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Nieuczciwe pożyczki pod zastaw nieruchomości (wysokie oprocentowanie)

Polega na udzielaniu wysokooprocentowanych pożyczek, kredytów zabezpieczonych przez dłużnika hipotecznie.

Sposób redagowania umowy (często napisanej w skomplikowany sposób powoduje niemal zawsze przejęcie nieruchomości).

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Fikcyjne tokeny i fikcyjne kryptowaluty

Kryptowaluty i tokeny opierają się na bardzo popularnej w ostatnim czasie technice tzw. blockchaina (czyt. blokczejn). Jest to skomplikowana technologicznie konwersja (odwzorowanie) wartości majątkowej do postaci cyfrowej. Jest to de facto dematerializacja aktywa.

Dla przeciętnego człowieka nie jest możliwa weryfikacja prawdziwości zapisu.

Stąd technologia ta jest bardzo często wykorzystywana przez przestępców.

Oferują oni sprzedaż różnego rodzaju aktywów „zabezpieczonych” („zdeponowanych”) pod postacią cyfrową. Często ze zobowiązaniem odkupu po pewnym czasie. W efekcie ofiara nabywa albo fałszywy zapis cyfrowy albo środki finansowe są transferowane a sprawca znika.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Aktywność podmiotów świadczących usługi bankowe bez wymaganego prawem zezwolenia

Działalność bankowa wymaga zezwolenia. Stąd aktywność firm/podmiotów oferujących depozyty, często w połączeniu z ofertami kredytów i pożyczek bez wymaganego zezwolenia, wydawanego przez KNF, jest nielegalna.

Sprawca ma na celu zgromadzenie i zabór środków finansowych powierzonych tytułem depozytu.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Wykorzystanie wizerunku ludzi show biznesu, sportu, polityków, wizerunku instytucji państwowych, spółek publicznych (notowanych na giełdzie) i innych

Polega na bezprawnym użyciu wizerunku w celu uwiarygodnienia oferty. Zazwyczaj osoby zainteresowane taką ofertą podają dane, dzięki czemu sprawcy kontaktują się zachęcając do inwestycji w inne aktywa niż będące przedmiotem „oferty” (np. z powodu czasowej niedostępności akcji spółki, której bezprawnie wykorzystano wizerunek) lub pokrzywdzona osoba jest wprowadzona w błąd w zakresie zainwestowanego kapitału (tj. w rzeczywistości nie są sprzedawane akcje danej spółki a środki są przejmowana przez sprawców).

Dodatkowo wizerunek osób publicznych jest wykorzystywany w celu uwiarygodnienia inwestycji, poprzez fałszywą informację o zaangażowaniu tych osób w przedsięwzięcie.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Oszustwo - art. 286 k.k.

Doprowadzenie innej osoby do **niekorzystnego rozporządzenia** własnym lub cudzym **mieniem** za pomocą **wprowadzenia jej w błąd** albo **wyzyskania błędu** lub **niezdolności do należytego pojmowania** przedsiębranego działania - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Najczęstsze przestępstwa finansowe

Przywłaszczenie środków – art. 284 k.k.

Przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej lub prawa majątkowego.

Jest to bezprawne zatrzymanie rzeczy / prawa majątkowego wbrew woli właściciela (wejście w posiadanie w sposób legalny – ale brak zwrotu zatrzymanie następuje w sposób nielegalny).

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

Źródło: Adobe Stock

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

■ Weryfikacja podmiotu

Weryfikując podmiot możemy korzystać m.in. z:

- rejestru KRS <https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs/strona-glowna/>
- rejestrów KNF https://www.knf.gov.pl/dla_konsumenta/wyszukiwarka_podmiotow
- Google – wyszukując: hasłowo, nazwę, osoby reprezentujące, opinie (uwaga na opinie fałszywe!)

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs/strona-glowna/

[dź na stronę główną portalu](#)
oc

Wyszukaj Podmiot

Wyszukaj Dłużnika

Wyszukiwanie Podmiotu

Rejestry

- Przedsiębiorcy**
 Stowarzyszenia, inne organizacje społ. i zawodowe, fundacje, ZOZ

Numer **KRS**: ? Województwo: ?
NIP: ? Powiat: ?
REGON: ? Gmina: ?
Nazwa: ? Miejscowość: ?

- Wpisy dot. postępowania upadłościowego** **Organizacja Pożytku Publicznego**

Wyczyść

Szukaj

Wersja: 1.6.2

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

← → ↻ 🏠 knf.gov.pl/podmioty/wyszukiwarka_podmiotow ☆ 📄

Filtry

bip

PL

O KNF ▾ CO ROBIMY ▾ PODMIOTY ▾ DANE I OPRACOWANIA KOMUNIKACJA ▾ ZAŁATW SPRAWĘ ▾ KONTAKT ▾

PODMIOTY > [Wyszukiwarka podmiotów](#)

Kategorie

Szukana fraza

Szukaj

■ Wyszukiwarka podmiotów nadzorowanych przez KNF

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

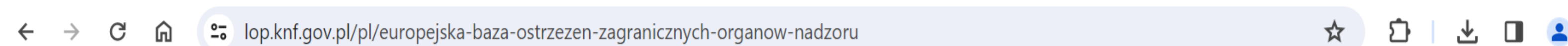
The screenshot shows the website knf.gov.pl/dla_konsumenta/ostrzezenia_publiczne. The navigation menu includes: O KNF, CO ROBIMY, PODMIOTY, DANE I OPRACOWANIA, KOMUNIKACJA, ZAŁATW SPRAWĘ, and KONTAKT. The breadcrumb trail is: CO ROBIMY > Dla konsumenta > Lista ostrzeżeń publicznych KNF. There are buttons for 'Udostępnij' and 'Drukuj'. The main heading is 'Dla konsumenta' followed by 'Lista ostrzeżeń publicznych KNF'. Below the heading is a photograph of two people's hands pointing at a document on a desk.

■ Lista ostrzeżeń publicznych KNF

Na Liście ostrzeżeń publicznych KNF publikujemy informacje o:

- ✓ złożonych przez Komisję zawiadomieniach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa¹
- ✓ postępowaniach karnych prowadzonych z urzędu lub w wyniku zawiadomienia złożonego przez podmiot inny niż Komisja, w przypadku których Przewodniczący Komisji skorzystał z uprawnienia pokrzywdzonego w postępowaniu karnym²

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

- BOZON baza ostrzeżeń zagranicznych organów nadzoru

Strona Główna | Europejska Baza Ostrzeżeń Zagranicznych Organów Nadzoru

EURO-BOZON (Europejska Baza Ostrzeżeń Zagranicznych Organów Nadzoru)

SZUKAJ

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

■ Weryfikacja przedmiotu umowy/oferty

- Czy dany podmiot ma uprawnienie do działania na rynku finansowym?
- Czy oferta jest możliwa do realizacji? Czy jest racjonalna?

■ Pytamy

■ Kwestionujemy

■ Weryfikujemy

Na rynku finansowym obowiązuje zasada: **IM WIĘKSZY ZYSK TYM WIĘKSZE RYZYKO.**

Nie ma zysku bez ryzyka!

https://www.knf.gov.pl/dla_konsumenta/kampanie_informacyjne/inwestuj_swiadomie

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

■ Analiza umowy (forma, treść, język, sąd)

Istotna jest forma umowy (forma nieznaną prawu – jest niewiążąca)

Treść powinna zawierać wszelkie wymagane prawem elementy oraz zabezpieczać prawa konsumenta

Język (istotna jest wiążąca strony wersja językowa)

Sąd – zwracamy uwagę pod jaki sąd poddawane są spory wynikające z umowy

■ Pytamy

■ Kwestionujemy

■ Weryfikujemy

**Analizujemy dokładnie treść umowy, mamy prawo uzyskać odpowiedź
na wszystkie pytania**

Metody weryfikacji podmiotów oraz osób oferujących usługi (produkty) finansowe

■ Ocena okoliczności (czas, warunki, reprezentacja)

Nie ulegamy presji czasu

Jeśli jakaś kwestia nie jest należycie wyjaśniona – zaleca się odstąpić od takiej oferty

Dokładnie sprawdzamy osobę reprezentującą podmiot (uwaga na osoby podszywające się pod inne osoby i podmioty)

- pod osoby i podmioty uprawnione do działania na rynku finansowym (a także urzędy!)
- pod osoby znane i popularne, godne zaufania

■ Pytamy

■ Kwestionujemy

■ Weryfikujemy

Ryzyka na rynku finansowym (zwłaszcza w przypadku braku lub nienależytej weryfikacji podmiotów)

■ Kapitał a odsetki, zysk a ryzyko

Kapitał – przede wszystkim musimy chronić kapitał! (gwarancja zwrotu kapitału, np. Bankowy Fundusz Gwarancyjny)

Odsetki – wysokie odsetki stanowią często zachętę oszustów (piramidy finansowe i inne)

Zysk – nie ma zysku bez ryzyka

Ryzyko – jest wprost proporcjonalne do spodziewanego zysku

Ryzyka na rynku finansowym (zwłaszcza w przypadku braku lub nienależytej weryfikacji podmiotów)

■ Ryzyko utraty środków (gwarancje dotyczące podmiotów nadzorowanych przez KNF)

Podmioty nadzorowane przez KNF objęte są systemem gwarancji depozytów:

- w banku (SKOK-u) gwarantuje Bankowy Fundusz Gwarancyjny (równowartość w złotych do 100 000 euro)
- w domach (biurach) maklerskich objęte są systemem rekompensat (równowartości w złotych 3000 euro - w 100% wartości środków objętych systemem rekompensat, oraz 90% nadwyżki ponad tę kwotę, z tym że górna granica środków objętych systemem rekompensat wynosi równowartość w złotych 22 000 euro)

Ryzyka na rynku finansowym (zwłaszcza w przypadku braku lub nienależytej weryfikacji podmiotów)

- Ryzyko utraty środków finansowych
- Ryzyko wykorzystania danych osobowych
- Ryzyko wykorzystania rachunku bankowego
 - Dane osobowe mogą być wykorzystane do założenia rachunku, zaciągnięcia pożyczki, kredytu, podszywania się pod osobę, której dane wykorzystano
 - Rachunek może być wykorzystany do tzw. prania pieniędzy lub gromadzenia środków innych osób

Do kogo zwrócić się w przypadku problemów z oszukańczymi inwestycjami

Źródło: Adobe Stock

Organy i instytucje powołane do pomocy uczestnikom rynku

Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) – organ nadzoru nad podmiotami posiadającymi zezwolenie (w mniejszym zakresie „paszportowane” na terenie RP i wpisane do rejestru)

Policja (prokuratura) – organy ścigania właściwe do przyjmowania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i prowadzenia śledztw (dochodzeń), w wyniku których przesyłane są akty oskarżenia do sądu

Organy i instytucje powołane do pomocy uczestnikom rynku

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) – organ badający naruszenia zbiorowych interesów klienta, **miejscy i powiatowi rzecznicy konsumentów** - udzielają porad prawnych, mogą wystąpić z powództwem w imieniu konsumenta lub wstąpić do postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów

Rzecznik Finansowy wspiera klientów w sporach z podmiotami rynku finansowego (porady, interwencje, postępowania polubowne, wsparcie w trakcie postępowania sądowego)

Podsumowanie

- Dokładnie sprawdzamy podmiot, produkt (konsultujemy z osobami bliskimi, ekspertami)
- Nie działamy w pośpiechu
- Nie podajmy danych osobowych / danych dotyczących rachunków (loginów itp.)
- Nie instalujemy programów, w tym Any desk i jakichkolwiek programów na polecenie nieznanymi osób
- Nie dokonujemy przedpłat, opłat bez podstawy prawnej (zweryfikowanej)
- Nie podpisujemy dokumentów niezrozumiałych

**Inwestycja to
też produkt
(lecz droższy)**

■ Źródła materiałów

- www.knf.gov.pl – slajdy 4, 21, 24, 25, 33
- <https://lop.knf.gov.pl/pl/> – slajd 26
- <https://ekrs.ms.gov.pl> – slajd 23

PYTANIA I ODPOWIEDZI

Dziękujemy za uwagę

Zapraszamy na profile UKNF
[X \(Twitter\)](#) [Facebook](#) [Instagram](#) [LinkedIn®](#) [YouTube](#)

Departament Spraw Karnych
Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
tel. +48 22 262 55 59
pawel.jaroszewicz@knf.gov.pl
ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa
[**www.knf.gov.pl**](http://www.knf.gov.pl)